

FÁTIMA LUZ EPAZ

Sanktuarium Matki Boskiej Różańcowej
w Fatimie

Dyrektor: Ks. Carlos Cabecinhas

Kwartalnik

Rok 17

65

Czas łaski i miłosierdzia: dziękczynienie
ze życie w Bogu

„Nigdy cię nie opuszczę, moje Niepokalane Serce będzie twoją ucieczką i drogą, która cię zaprowadzi do Boga” / Pe. Carlos Cabecinhas

Podczas wielkich międzynarodowych pielgrzymek, które od maja do października upamiętniają rocznice objawień Matki Boskiej w dniach 12 i 13, do Sanktuarium Fatimskiego przybywają tłumy pielgrzymów.

Najbardziej znana i najliczniejsza jest zawsze pielgrzymka majowa, która jest znakiem rozpoznawczym Sanktuarium w Cova da Iria. Szczególnie znaczącymi wydarzeniami podczas tej uroczystości są: procesja ze świecami i procesja pożegnalna (tzw. procesja *adeus*). „Morze światła” w nocy z 12 na 13 maja i tysiące białych chusteczek podczas wzruszającego pożegnania pielgrzymów opuszczających Sanktuarium to obrazy, które nikogo nie pozostawiają obojętnym...

Jednak w tym roku, po raz pierwszy w ponad stoletniej historii Fatimy, rytm życia Sanktuarium i świętowania objawienia w dniu 13 maja będą wyznaczać nie tłumy pątników, ale ich brak – fizyczna nieobecność pielgrzymów, którzy są racją bytu tego miejsca. Pierwszy raz zobaczymy Plac Modlitwy bez ludzi, jak powiedział kardynał António Marto: „pusty, nie opuszczony”, bo pątnicy, chociaż fizycznie nieobecni, pozostaną z nami „duchowo zjednoczeni jako Kościół z Maryją”. Tym razem w oczach i w pamięci pozostanie nam obraz Sanktuarium, które choć puste, będzie wypełnione modlitwami tysięcy wiernych z całego świata.

To bardzo bolesne chwile dla Sanktuarium, które istnieje przecież po to, żeby przyjmować pątników. Ta sytuacja jest z pewnością równie bolesna dla pielgrzymów, którzy pragnęliby przybyć do Fatimy, aby przedstawić Matce Boskiej swe troski i problemy, i z ufnością dzieci prosić Ją o pomoc. Ale jest to także czas nadziei, bo wierzymy, że obietnica, jaką Matka Boska złożyła Lucji, dotyczy także nas: „Nigdy cię nie opuszczę, moje Niepokalane Serce będzie twoją ucieczką i drogą, która cię zaprowadzi do Boga”.

Za wstawiennictwem świętych pastuszków, módlmy się do Maryi o Niepokalanym Sercu – Matki Boskiej Różańcowej z Fatimy –, abyśmy wkrótce mogli się znowu zgromadzić w Sanktuarium Fatimskim oraz wspólnie modlić za nas i za całą ludzkość.

Majowe uroczystości rocznicowe w Sanktuarium Fatimskim bez pielgrzymów na Placu Modlitwy

Kard. António Marto będzie przewodniczył uroczystościom transmitowanym przez środki masowego przekazu, media cyfrowe i społecznościowe / Carmo Rodeira

W czasie pandemii Sanktuarium opustoszało...

W związku z pandemią koronawirusa tegoroczna międzynarodowa pielgrzymka rocznicowa w maju odbędzie się bez udziału wiernych.

Program pielgrzymki nie jest jeszcze ostatecznie ustalony. Wiadomo już jednak, że 12 maja wieczorem odbędzie się modlitwa różańcowa (z iluminacją), a 13 maja sprawowana będzie Eucharystia.

„Z ogromnym bólem, ze smutkiem w duszy i w sercu, ale w poczuciu wielkiej odpowiedzialności, informuję, że międzynarodowa pielgrzymka rocznicowa w maju w Sanktuarium Fatimskim będzie przebiegała bez pielgrzymów, którzy zwykle byli tu fizycznie obecni”, ogłosił ordynariusz diecezji Leirii-Fatimy kard. António Marto w przekazie video.

Kard. Marto wyjaśniał dalej: „Decyzja o odwołaniu majowej pielgrzymki w jej tradycyjnej formie łamie nam serce, bo wiemy jak ważne jest to wydarzenie dla tysięcy pielgrzymów. Ale jest to wyraz duszpasterskiej odpowiedzialności oraz głęboki akt wiary. Proszę was wszystkich o zrozumienie: w warunkach pandemii musimy unikać okazji do roznoszenia wirusa. To jedyna rozsądna i odpowiedzialna decyzja, jaką mogliśmy podjąć. Nie możemy nikogo narażać na ryzyko! Nie możemy pozwolić, aby nasze Sanktuarium stało się ośrodkiem lub źródłem zakażenia dla kraju albo nawet dla świata”.

Biskup diecezji Leirii-Fatimy poinformował jednocześnie, że pielgrzymka (upamiętniająca pierwsze objawienie Matki Boskiej trojgu pastuszkom w Fatimie w maju 1917 r.) będzie – tak, jak zwykle – transmitowana przez środki masowego przekazu, media cyfrowe i społecz-

nościowe. Pozwoli to tysiącom pielgrzymów na uczestniczenie w uroczystościach bez wychodzenia z domu. Kardynał wyraził przekonanie, że nawet w domu można przeżywać ten czas w duchu pielgrzymowania: „Plac Modlitwy w Sanktuarium Fatimskim będzie pusty, ale nie będzie opuszczony. Choć fizycznie odlegli, pozostaniemy – bardzo silnie i z sercem pełnym wiary – duchowo zjednoczeni jako Kościół z Maryją. Pielgrzymowanie to nie tylko droga, którą przechodzimy na własnych nogach, nie tylko fizyczne przemieszczanie się... to także podróż odbyta w umyśle i w sercu – wewnętrzna pielgrzymka w poszukiwaniu prawdy, odnowy i uzdrowienia, duchowej pociechy i pokoju”.

Kard. António Marto z zalem poinformował o anulowaniu ponad 180 grup, które zgłosiły uczestnictwo w pielgrzymce rocznicowej w maju przed wybuchem pandemii: „Ze względu na zmiany w sposobie celebrowania uroczystości, także dla Sanktuarium jest to bardzo trudny czas. Nie możemy gościć pielgrzymów, a to oni są przecież racją bytu tego wielkiego, duchowego «szpitala polowego», który pomaga leczyć tak wiele ran”.

Swoje wystąpienie kard. Marto zakończył słowami: „Nie możemy pielgrzymować do Fatimy w maju, ale będziemy mogli to zrobić w innym czasie. Zresztą powinniśmy to zrobić w innym czasie jako akt dziękczynienia”.

Przypomnijmy, że do przewodniczenia międzynarodowej pielgrzymce rocznicowej w dniach 12 i 13 zaproszony był kardynał Sérgio Rocha, arcybiskup Salvador da Bahia – prymas Brazylii.

Rektor Sanktuarium zachęca pielgrzymów, aby dostrzegli znaki obecności Chrystusa w trudnych czasach

Orędzie nadziei zabrzmiało w Fatimie podczas wielkanocnych uroczystości, transmitowanych przez środki masowego przekazu, media cyfrowe i społecznościowe / Carmo Rodeia

„Rozpostarte ramiona Jezusa, przybitego do krzyża, pokazują jak bardzo pragnie On objąć wszystkich mężczyzn i wszystkie kobiety, aby ofiarować im miłość bez granic”

W Wielkim Tygodniu i podczas Świąt Wielkanocnych rektor Sanktuarium Fatimskiego ks. Carlos Cabecinhas skierował słowa nadziei do tysięcy «wirtualnych pielgrzymów», którzy towarzyszyli nabożeństwom w Fatimie. Przypomnijmy, że w tym trudnym dla całego świata czasie, w związku z pandemią koronawirusa zakazano wszelkich zgromadzeń. Dlatego, po raz pierwszy w historii Sanktuarium Fatimskiego, uroczystości wielkotygodniowe i wielkanocne odbywały się bez udziału wiernych.

Wszystkie nabożeństwa – Msza św. Wieczery Pańskiej, liturgia Męki Pańskiej, Wigilia Paschalna, Msza św. Zmartwychwstania Pańskiego – sprawowane były w bazylice Matki Boskiej Różańcowej z Fatimy; w świątyni było tylko kilka osób bezpośrednio zaangażowanych w liturgię.

W homiliach rektor Sanktuarium podkreślał, że Jezus nie opuszcza człowieka nigdy, nawet w najtrudniejszych sytuacjach. I dodał: „Świętowanie Wielkiej Nocy pozwala ożywić wiarę i dostrzec jak Chrystus obecna się dzisiaj w życiu każdego z nas”.

Przy tej okazji kapłan wspominał o osobach, które w sytuacji ogromnego światowego kryzysu, dają z siebie wszystko dla ratowania ludzkiego życia.

„Widzimy Zmartwychwstałego w pracownikach służby zdrowia, w nieformalnych opiekunach, wolontariuszach oraz w działaniach podejmowanych dla zaspoko-

wienia podstawowych potrzeb osób najsłabszych i znajdujących się w trudnych życiowych sytuacjach. To wielkie wyzwanie: odkrywanie znaków obecności Jezusa Chrystusa żywego, zmartwychwstałego w ludziach, którzy – z całego serca i duszy – poświęcają się niosąc pomoc ofiarom pandemii i potrzebującym”, mówił ksiądz Carlos Cabecinhas w homilii podczas Eucharystii Niedzieli Wielkanocnej. I dodał: „Każdy człowiek może świadczyć o obecności Chrystusa żywego i zmartwychwstałego, który «przeszedł dobrze czyniąc», który zwyciężał egoizm i konformizm. (...) On jest obecny w nas wtedy, gdy nie skupiamy się na własnych interesach, ale otwieramy się na bliźnich oraz czynimy konkretne gesty miłości i oddania”. Rektor maryjnego sanktuarium w Cova da Iria podkreślał, że świętowanie Wielkiej Nocy jest zdecydowanym wezwaniem do umocnienia wiary i zaproszeniem do naśladowania postawy umiłowanego ucznia, który «zobaczył i uwierzył»: „Nie możemy dziś zobaczyć Jezusa tak, jak widzieli Go ci, którzy żyli z Nim w Palestynie. Obecność Zmartwychwstałego jest niewidoczna dla oczu, ale dzięki wierze rozumiemy znaki Jego obecności. Dzięki wierze rozpoznajemy Go naszym życiem: w Jego Słowie, w naszych nabożeństwach, a szczególnie w Eucharystii, ale także w ludziach, którzy nas otaczają, w wydarzeniach, w których uczestniczymy”.

Myśli na trudny czas

„Pierwszy moment Triduum Paschalnego, upamiętniający ustanowienie Eucharystii i kapłaństwa, jest niczym «portal», przez który wchodzimy do misterium sakramentalnego oddania i śmierci Chrystusa, ale także Jego zwycięstwa. Bo Chrystus obecny w Eucharystii to zawsze Chrystus Zmartwychwstały, Zwycięzca Śmierci (...). W minioną niedzielę słuchaliśmy, jak Pan Jezus wybiera miejsce Wieczery Paschalnej: «U ciebie chcę urządzić Paschę z moimi uczniami». Te słowa Jezusa wypełniają się teraz w sposób dosłowny i szczególny, jak tego nigdy nie oczekiwaliśmy: w tym roku to w naszym domu Pan Jezus chce urządzić Paschę! (...) To, że nie możemy się gromadzić i musimy świętować sami w domu, nie znaczy, że przeżywamy Wielkanoc rozdeleni czy osamotnieni; jesteśmy oddaleni fizycznie, ale w jedności z Jezusem; świętujemy zjednoczeni i solidarni z bliźnimi, bo Jezus oddał się za nas z miłości”, ksiądz Carlos Cabecinhas, homilia podczas Mszy św. Wieczery Pańskiej w Wielki Czwartek.

„Rozpostarte ramiona Jezusa, przybitego do krzyża, pokazują jak bardzo pragnie On objąć wszystkich mężczyzn i wszystkie kobiety, aby ofiarować im miłość bez granic (...). Wspomnienie Męki i Śmierci Jezusa w czasach pandemii pokazuje, że w tym trudnym czasie On jest blisko nas, niczym kotwica, ster i... nadzieja! Oto widzimy, jak Jezus jest obecny przy wszystkich cierpiących”, ksiądz Carlos Cabecinhas, homilia podczas liturgii Męki Pańskiej.

„Pandemia, która nas dotyka, postawiła odebrała nam pewność, nasz styl życia. To, co uważaliśmy za bezpieczne i nienaruszalne teraz stoi pod znakiem zapytania. Dlatego czujemy się niepewni, przestraszeni, zaleknieni, zanurzeni w ciemności (...). Ale Jezus Chrystus żyje, zmartwychwstał! On rozjaśnia mroki historii i nadaje im sens; Jego światło rozprasza otaczające nas często ciemności. Dlatego nie pozwólmy, aby sparaliżował nas strach (...). Zmartwychwstanie Chrystusa pokazuje, że nie ma powodu się bać, bo Bóg sprawił, że życie zakiełkowało tam, gdzie pozornie zwyciężyła śmierć; pokazuje, że Bóg w Jezusie Chrystusie, wychodzi na spotkanie ludzkiej wrażliwości, aby nas uchronić od rozpacz i zniechęcenia; ta Noc Paschalna zakończy się zmartwychwstaniem Chrystusa – światłem, które wybawi nas od mroku, jaki teraz nas ogarnia. (...) Jego zmartwychwstanie to podstawa naszej wiary, naszej nadziei i naszej ufności. (...) Wielkanoc daje nam pewność, że Jezus Chrystus jest zawsze z nami”, ksiądz Carlos Cabecinhas, homilia podczas Wigilii Paschalnej.

Sanktuarium dostosowuje program uroczystości i misję upowszechniania orędzia fatimskiego do nowych „cyfrowych czasów” / Carmo Rodeia

W czasie trwania pandemii Sanktuarium Fatimskie licznie odwiedzają „wirtualni pielgrzymi”

Zostańcie w domu! To najważniejsze wymaganie, jakiego musimy sprostać podczas pandemii koronawirusa. Zawieszono nawet możliwość masowego uczestnictwa w praktykach religijnych. Wielkim wyzwaniem, jakie w tej sytuacji stanęło przed Sanktuarium Fatimskim, jest przeniesienie Eucharystii do nowych „domowych świątyni”, które budują się wokół telewizorów i poprzez media społecznościowe.

13 marca Konferencja Episkopatu Portugalii postanowiła o „zawieszeniu wspólnotowego sprawowania Mszy świętych” i już od następnego dnia Sanktuarium Fatimskie rozpoczęło w swoich mediach społecznościowych (na Facebooku i YouTube) codzienne transmisje czterech nabożeństw. Transmisje te są realizowane w porozumieniu z katolicką telewizją *Canção Nova-Portugal*.

W kolejnych dniach, oprócz prowadzonych już czterech transmisji (Mszy św. o 11.00 i o 19.15 oraz modlitw różańcowych o 18.30 i 21.30), Sanktuarium udostępniło także nabożeństwo drogi krzyżowej oraz codzienną modlitwę Anioł Pański, które odbywają się (bez udziału wiernych) w bazylice Matki Boskiej Różańcowej z Fatimy.

„To wielka łaska i odpowiedzialność, bo – dzięki mediom, którymi dysponujemy – możemy być obecni w życiu wielu chrześcijan na całym świecie. Od pierwszych chwil Sanktuarium Fatimskie stara się odpowiedzieć na nowe wyzwania, każdego dnia udostępniając transmisje z kilku nabożeństw”, powiedział dziennikarzom miesięcznika „Voz da Fátima” („Głos Fatimy”) ksiądz Joaquim Ganhão, dyrektor Departamentu ds. Liturgii. To właśnie on dba o to, aby (mimo wielu ograniczeń) transmitowane nabożeństwa miały jak najlepszą oprawę liturgiczną.

Ks. Ganhão mówił dalej: „Nasi współpracownicy, zaangażowani w przygotowanie muzyki sakralnej, dają z siebie wszystko, aby te nabożeństwa były piękne. Także kapelani z wielkim poświęceniem celebrują każdy moment. To wspaniałe świadectwo zaangażowania w posługę i poświęcenia księży, pracujących w naszym Sanktuarium”.

Kapłan odpowiedzialny w Fatimie za liturgię przypomniał, że we wprowadzeniu ogólnym do Mszału Rzymskiego, część

odnosząca się do sprawowania Eucharystii rozpoczyna się od następującego wskazania: „Lud Boży zostaje zwołany razem na Mszę świętą...”. I dodał: „Bez wątplenia tym nabożeństwom brakuje elementu, który jest fundamentalny dla naszych tradycyjnych celebracji: zgromadzenia wiernych. Musimy to sobie wyobrazić... uaktywnić wiarę, ale i «fantazję wiary»... zobaczyć, jak – poprzez dynamikę duchową, dynamikę duchowej komunii eklezjalnej – na pustych ławkach gromadzą się rzesze braci i siostr, towarzyszących nam ze swoich domów; jednocześnie musimy mieć pewność, że w tych okolicznościach dokonuje się pełne przeistoczenie, dzięki któremu w Eucharystii ofiarowujemy Bogu Ojcu Ciało i Krew Chrystusa za zbawienie świata. Dlatego wszystkich, którzy towarzyszą nam w sprawowaniu Eucharystii, zapraszamy do duchowej komunii”.

Ks. Ganhão podkreślił, że wyrazem troski o wspólnotę i duchową komuniję jest także to, iż podczas nabożeństw w Sanktuarium Fatimskim w modlitwie wiernych zawsze wspomina się osoby poddane największej próbie: chorych oraz personel medyczny, który się o nich troszczy, a także pracowników służb zajmujących się ochroną ludności, pomocą ubogim oraz rządzącym.

Fatimski liturgista przyznał, że wiele osób codziennie i aktywnie obserwuje Sanktuarium w mediach społecznościowych: „Tą drogą często docierają do nas sugestie, aby wprowadzić do liturgii określone modlitwy czy pieśni. Nie zawsze możemy spełnić wszystkie prośby, ale to nam pomaga w refleksji nad tym, jak najlepiej wypełniać naszą misję – jak dotrzeć do ludzkich serc. Nadeszły nowe czasy, w których wiarę przeżywa się w sposób bardziej osobisty i rodzinny. Teraz dom i rodzina dosłownie

stają się «domowym kościołem». Zrozumiałem to 13 marca, ale wtedy nie wyobrażałem sobie, jakie to przybierze rozmiary”.

Wypowiedź dla miesięcznika „Voz de Fátima” ksiądz Joaquim Ganhão zakończył następującym wyznaniem: „Jestem księdzem od 25 lat. Zawsze pracowałem we wspólnotach, z konkretnymi osobami, sprawowałem typową kościelną posługę. To pozwala kapłanowi poczuć piękno relacji, które budują go w wierze i dodają mu siły «w drodze». We wrześniu ubiegłego roku, kiedy rozpocząłem ścisłą współpracę z Sanktuarium Fatimskim, nagle to doświadczenie zaczęło dotyczyć ogromnej wspólnoty składającej się z niezliczonych grup, osób, twarzy i narodowości. Dla mnie samego to było niezwykle przeżycie, pozwalające poczuć «tętno» Kościoła powszechnego, który tu – w Fatimie – gromadzi się, modli, śpiewa i okazuje wiarę we wszystkich jej odcieniach. To miejsce na to pozwala!”.

Transmisje z Sanktuarium na YouTube i Facebooku codziennie ogląda około siedmiu tysięcy osób. Warto zauważyć, że odkąd rozpoczęto transmisje nabożeństw liczba subskrybentów kanału Sanktuarium Fatimskiego na Youtube oraz obserwatorów Facebooka znacząco wzrosła (np. na Facebooku jest to około trzech tysięcy osób dziennie). Największą oglądalność kanał Youtube miał 25 marca, kiedy to 49 tys. osób oglądało bezpośrednią transmisję z poświęcenia Portugalii i Hiszpanii Najświętszemu Sercu Jezusa i Niepokalanemu Sercu Maryi. Relację z tej uroczystości pokazywało 51 mediów na całym świecie (w tym kilka dużych portugalskich telewizji), które korzystały z sygnału telewizyjnego wyprodukowanego przez Sanktuarium Fatimskie.

Łucja znaczy światło i siostra Łucja bez wątpienia jest światłem dla wszystkich / Carmo Rodeia

Postulator procesu kanonizacyjnego siostry Łucji uważa, że poznanie życia widzącej z Fatimy przyczynia się do rozwoju duchowości karmelitańskiej

„Kocham Niepokalane Serce Maryi i wierzę w Jej opiekę” – tak można podsumować rozmowę z postulatorem procesu kanonizacyjnego siostry Łucji od Jezusa. 15 lat po śmierci najstarszej z widzącej z Fatimy, biuletyn „Fatima Światło i Pokój” publikuje wywiad z karmelitą księdzem Romano Gambalungą, który od czerwca 2012 r. jest postulatorem generalnym zakonu karmelitów bosych.

Jak przebiegają, prowadzone w Rzymie, prace nad opracowaniem Positio?

Pracujemy bez wytchnienia! Piszemy *Positio* – czyli księgę zawierającą dowody cnót, potwierdzających świętość Łucji – po to, aby teologowie i biskupi z Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych mogli je ocenić. Wydaje mi się, że po jej przedstawieniu i zatwierdzeniu – co, jak sądzę nastąpi w przyszłym roku – przyjdzie czas na prace, które musi wykonać Kongregacja, zajmująca się przecież wieloma innymi sprawami. Trudno powiedzieć, kiedy ta faza procesu zostanie zamknięta. Kto wie, może Bóg uczyni cud i ten czas zostanie skrócony, tak jak to miało miejsce w przypadku pastuszków.

„Święta z sąsiedztwa”, jak mawia papież Franciszek... Czy takimi świętymi są dla nas pastuszkowie?

Tak, tak, z pewnością! Zastanówmy się, dlaczego Łucja od Jezusa może być uważana za „świętą z sąsiedztwa”. Przecież z powodu misji, jaką wypełniała, jej życie było bardzo

wyjątkowe. Ponad połowę życia przeżyła w zamknięciu, w klasztorze w Coimbrze, gdzie niewiele osób mogło z nią rozmawiać. Były to reguły ustanowione przez Stolicę Apostolską ze względów ostrożności, a także po to, aby pozwolić Łucji na prowadzenie kontemplacyjnego życia zakonnego. Ale mimo życia w ukryciu, można powiedzieć, że w rzeczywistości była osobą żyjącą blisko ludzi, których nosiła sercu. Łucja była zawsze wierna swojemu „tak”, wypowiedzianemu do Maryi; ale była również wierna „tak”, które wyraziła dla troski o bliźnich. Będąc w klasztorze pozostawała zawsze do dyspozycji i bardzo angażowała się w pracę. Kiedy byli tam robotnicy, to właśnie ona często im towarzyszyła, bo była osobą praktyczną, była blisko ludzi. Czuła się mocno związana z rodziną, zawsze interesowała się wydarzeniami w życiu swoich krewnych; troszczyła się o wszystkie osoby, które prosiły ją o pomoc i nie tylko duchową czy o modlitwę, ale także materialną. I czasami, kiedy było to możliwe, wraz z siostrami z

Karmelu, pomagała. Z wielką, zadziwiającą wręcz miłością odpowiadała na wszystkie listy, jakie otrzymywała; każdej osobie, z każdego kontynentu, bez względu na religię czy pochodzenie społeczne – Łucja zawsze odpowiadała, przynajmniej jednym słowem.

Co jeszcze szczególnego, wyróżniającego Łucję i jej życie, może skłonić Kościół do dostrzeżenia w niej cnót heroicznych, należnych świętej?

U Łucji widzimy pewne cechy, które są charakterystyczne dla wszystkich świętych; ale ma też takie, które są tylko jej właściwe, bardzo osobiste i tworzą specyficzną osobowość Łucji. I to właśnie one pozwolą Kościołowi uznać jej świętość, potwierdzając to, co lud Boży już uznaje. Według mnie Łucja jest świętą z wieluróżnych powodów. Po pierwsze: była zawsze i w sposób niezwykle wierna misji, jaką Bóg jej powierzył; nawet wtedy, gdy przeżywała różne trudności, bolesne sytuacje osobiste i we wspólnocie, choć nie w kwestii rozeznania powołania,

ale raczej możliwości podążania za nim. Od dziecka pragnęła być karmelitanką, ale najpierw musiała wstąpić do doroteuszek, bo taka była wola biskupa i było to dobre dla jej formacji. Łucja musiała walczyć, chociaż wiedziała – i to jasne! –, że we wszystkim jest Boży zamysł. Z czasem jednak stała się kobietą pokorną, bardzo pokorną. Jak mawiała Święta Teresa z Ávili: „Pokora niczym innym nie jest, tylko podążaniem w prawdzie”. To jest drugi aspekt świętości Łucji: kochała prawdę bardziej niż samą siebie i dlatego była posłuszna – posłuszna prawdzie, którą Bóg pozwolił jej zrozumieć. W ten sposób okazywała Bogu miłość i wdzięczność za dary, jakimi ją obdarzył, a były to dary o wiele większe niż jej misja. Ponadto widzimy, że Łucja przeżywała bardzo osobistą relację z Bogiem, która także była większa niż misja, jaką wypełniała. I tu także dostrzegam świętość Łucji: w jej relacji z Bogiem, w głębokim doświadczaniu Trójcy Świętej i w powadze, z jaką wypełniała Słowo Boże. Łucja była wierna słowom Anioła, słowom Przenajświętszej Dziewicy Maryi i te same słowa odnajdywała codziennie w Ewangelii, w Piśmie Świętym; w nich słuchała Boga, który do niej mówił; rozmawiała o tym z Bogiem, to była dla niej prawda, prawda żywa.

I wreszcie trzeba także zauważyć, jak swoją uniwersalną misję Łucja wiązała z Fatimą. Jej wielkim zadaniem była troska o poznanie i upowszechnianie orędzia fatimskiego. I w świetle tego orędzia stała się świętą. Warto jednak podkreślić, że stała się świętą nie dzięki orędziu fatimskiemu, ale za sprawą miłości, jaką obdarzała Boga, za sprawą swojej wiary, wielkiego zaufania i ogromnej miłości do Kościoła. Łucja bardzo kochała Kościół! Nawet dzisiaj, w czasach tak trudnych dla Kościoła, ona uczy nas ufności wobec Ducha Świętego oraz tego, jak kochać i wspierać Ojca Świętego – kimkolwiek by nie był, bo on jest znakiem jedności Kościoła; a Łucji zawsze leżała na sercu jedność Kościoła i jedność kościołów, która jest znakiem obecności Boga na świecie.

Łucja żyła bardzo długo. Jaka nauka płynnie z różnych faz jej życia dla ludzi współczesnych w ich drodze do świętości?

W przeciwieństwie do Franciszka i Hiacynty, którzy zmarli w dzieciństwie, Łucja przeżyła wszystkie etapy życia i osiągnęła bardzo podeszły wiek – żyła przecież prawie 98 lat. Był to czas wzrostu, czas przemian. Dlatego Łucja naprawdę ma coś do powiedzenia każdemu człowiekowi: od dzieci aż po osoby najstarsze. Przede wszystkim ma wiele do przekazania rodzinom, które powinny szanować zarówno dzieci, jak i ludzi starszych; nawet wtedy, gdy mówią albo robią coś, co nie od razu jest zrozumiałe. Bóg nie jest po to, żeby Go rozumieć! Bóg jest po to, by Go kochać, a dzieci lepiej niż ktokolwiek inny rozumieją miłość; rozumieją, co znaczy komuś ufać; dzieci są wrażliwe.

Potem trzeba przeżyć życie, trzeba wy-

pełnić misję, odegrać rolę... A odczytanie misji to łaska, która pomaga w pokonaniu trudności, przeciwności. Zobaczymy: Łucja pragnęła być karmelitanką, ale biskup chciał, żeby wstąpiła do doroteuszek i otrzymała odpowiednią formację; więc podporządkowała się, nawet mimo głębokiego pragnienia życia w modlitwie i odosobnieniu. Na niezrozumienie odpowiadała miłością, powtarzając często: „Nie chcę, żeby mówiono źle o Bogu z powodu mojego złego zachowania”. Łucja niezwykle głęboko odczuwała miłość i wierność. Wreszcie wstąpiła do klasztoru, gdzie miała prowadzić życie kontemplacyjne, ale to nie nastąpiło! Ciągle musiała komuś odpowiadać: a to kardynałowi, a to Kongregacji, biskupowi, przełożonej, prowincjałowi i tym wszystkim, którzy chcieli się z nią spotkać... przywódcom państwowym albo ministrom... To prawdziwy przykład wielkiej pokory, jaki daje nam Łucja. Nigdy się nie buntuje, znosi niezrozumienie, cierpi, bo czuje się inna; a potem starzeje się i w starości dostrzega, że najcenniejszą rzeczą w życiu człowieka jest czas.

Czy możemy powiedzieć, że Łucja – przez to kim jest, co reprezentuje i przez swoją wierność – jest Fatimą?

Łucja jest Fatimą w tym sensie, czym Fatima jest dla Kościoła i dla świata; w tym znaczeniu – tak! Łucji powierzono szczególną misję, aby – razem z dwojgiem kuzyńców – strzegła przesłania i upowszechniała wiedzę o orędziu fatimskim. To orędzie jest wezwaniem, abyśmy żyli pełnią życia chrześcijańskiego i wzrastali w braterstwie; zaprasza nas, abyśmy stawali się istotami zdolnymi do współczucia, które pomagają sobie wzajemnie i uznają panowanie Boga nad światem, o czym dziś tak często zapominamy; a to zapomnienie jest przyczyną wszystkich kłopotów i całego zła. I w tym znaczeniu: tak – z pewnością Łucję można utożsamiać z Fatimą.

Podczas beatyfikacji Franciszka i Hiacynty, papież Jon Paweł II powiedział o nich, że są dwiema świecami, które oświecają świat. Czy Łucja także jest taką świecą? Czy jest kobietą związaną ze współczesnym światem?

Tak, to prawda! Ona jest kobietą naszych czasów, kobietą współczesną, która – można powiedzieć – wciąż ma nam wiele do powiedzenia. *De facto* jednym z zadań, które chciałbym wypełnić jako postulator jest nie tylko praktyczne i techniczne wykonywanie powierzonej mi pracy, ale zapoznanie wszystkich – także mojego zakonu – z Łucją jako osobą i z przekazanym przez nią orędziem, które ma znacznie większy wymiar niż sama Fatima. Powiedziałem, że Łucję można utożsamiać z Fatimą przez to, co Fatima reprezentuje dla świata. Ale w swej istocie orędzie fatimskie jest wielkim orędziem nawrócenia, którym rozpoczyna się Ewangelia według św. Marka: „Czas się wypełnił i bliskie jest królestwo Boże. Nawracajcie się i wierzcie w Ewangelie!”.

Jako karmelita rozumiem, dlaczego Łucja z całego serca pragnęła wstąpić do Karmelu. Przecież podczas ostatniego objawienia Przenajświętsza Dziewica Maryja objawiła się także jako Matka Boska z Góry Karmel. Pomyślmy o Teresie z Ávili, o Janie od Krzyża, o Teresie od Dzieciątka Jezus... To Karmel jest miejscem, w którym misja Kościoła realizowana jest w jego sercu i poprzez niezwykle głęboką więź z Bogiem, którego postrzega się jako mistycznego małżonka, z którym nawiązuje się szczególną miłosną relacją, obdarzającą człowieka Bożym światłem. Łucja znaczy światło i siostra Łucja z pewnością jest światłem dla wszystkich ludzi [*przyp. tłum.* imię Łucja (port. *Lúcia*) wywodzi się od łac. *lux* = port. *luz*, czyli „światło”; imię Łucja tłumaczy się najczęściej jako „urodzona o świecie”].

Jakie realne i konkretne oczekiwania ma Ojciec wobec tego procesu? Czy jest Ojciec – osobiście i po ludzku – przekonany, że Łucja zostanie ogłoszona świętą?

Mówi się: *Vox populi, vox Dei*. A to znaczy, że to, co mówi lud Boży, jest zgodne z Jego zamysłem! W tym sensie jestem przekonany, że Łucja jest świętą. Jestem tego jeszcze bardziej pewny teraz, gdy poznałem ją dokładniej, bo czytam i rozmyślam nad jej pismami. Staram się lepiej zrozumieć, jak przeżywała ona swój karmelitański charakter, nawet wypełniając przez całe życie misję związaną z Fatimą.

Łucja jest wielką kobietą, wielką świętą! A źródłem jej świętości jest zanurzenie się w miłości Boga Ojca, Syna i Ducha Świętego oraz zgoda na przemianę serca poprzez obcowanie z Sercem Jezusa i Sercem Maryi; dzięki temu Łucja mogła dotrzeć do serc wszystkich ludzi. Dlatego, nie uprzedzając oczywiście osądu Kościoła, jestem osobiście przekonany o jej świętości. I dlatego im lepiej ją znam, z tym większym entuzjazmem robię to, co robię.

Łucja spotkała się osobiście w Fatimie z dwoma papieżami, a jej korespondencja to ponad 60 tysięcy listów

Bohaterowie wydarzeń w Fatimie przypominają nam, że świętość nie jest przywilejem zarezerwowanym dla wybrańców

Rektor Sanktuarium przewodniczył Mszy św. do Matki Boskiej Fatimskiej w 15. rocznicę śmierci siostry Łucji od Jezusa / Carmo Rodeia

Pielgrzymka w lutym była ostatnią zimową uroczystością w Sanktuarium Fatimskim, w której uczestniczyły tysiące pielgrzymów

„Fatima jest «szkołą świętości», a bohaterowie wydarzeń fatimskich pokazują, że wezwanie do świętości skierowane jest do każdego chrześcijanina w jego codziennym życiu”, mówił rektor Sanktuarium Fatimskiego w homilii podczas Mszy św. do Matki Boskiej Różańcowej z Fatimy. Eucharystia odprawiona w Cova da Iria 13 lutego upamiętniała trzynasty dzień miesiąca, w którym od maja do października objawiała się Przenajświętsza Dziewica Maryja oraz 15. rocznicę śmierci siostry Łucji od Jezusa.

„Fatima jest «szkołą świętości»! Maryja jest najwspanialszym przykładem wiary, Jej świętość jest dla nas wzorem do nieustannego naśladowania. Ale Fatima jest «szkołą świętości» przede wszystkim dzięki przykładowi życia bohaterów wydarzeń fatimskich, dzięki świadectwu świętych Franciszka i Hiacynty”, mówił ks. Carlos Cabecinhas. I dodał: „Dziś, w 15. rocznicę śmierci siostry Łucji, pamiętajmy, że musimy się modlić o jej beatyfikację i kanonizację, jeśli taka będzie wola Boga”.

„Widzący z Fatimy to – używając słów papieża Franciszka – «święci z sąsiedztwa»;

ich świętość jest dostępna dla wszystkich, może dokonywać się w życiu każdego człowieka, bo nie ma w niej nic niezwykłego, tylko życie ofiarowane Bogu i staranie, aby – jak Jezus – we wszystkim, co się czyni było dobro”, wyjaśniał ksiądz rektor. Kapłan podkreślał także, że Fatima nieustannie przypomina wiernym, że „świętość nie jest przywilejem zarezerwowanym dla wybrańców, bo przez chrzest wszyscy jesteśmy powołani do życia w Bogu – to znaczy, aby być świętymi”.

Rektor Sanktuarium Fatimskiego zakończył homilię opisem drogi świętości w życiu codziennym: „Modlitwa i adoracja, by dać Bogu najważniejsze miejsce w życiu; uczynienie ze swojego życia ofiary dla Boga; pocieszanie Jezusa Chrystusa i spotkanie z Nim, żywym i zmartwychwstałym, w Eucharystii; dążenie do Boga poprzez Niepokalane Serce Maryi; troska o bliźnich, przede wszystkim o najuboższych oraz o tych, którzy są daleko od Boga... Oto najważniejsze wezwania orędzia fatimskiego, które leżą u podstaw odpowiedzi człowieka na Boże wezwanie do świętości. W

tym sensie orędzie fatimskie jest prawdziwą drogą do świętości!”.

15. rocznica śmierci siostry Łucji

Łucja dos Santos urodziła się 28 marca 1907 r. w miejscowości Aljustrel. Dwa dni później została ochrzczona w kościele parafialnym w Fatimie. Pierwszą Komunię św. przyjęła 30 maja 1913 r. w wieku zaledwie 6 lat. Jak potwierdzają dokumenty, stało się to możliwe dzięki wstawiennictwu ks. Cruza, na którym wielkie wrażenie zrobiła jej znajomości katechizmu. W swoich „Wspomnieniach” Łucja opisuje, że w 1915 r. miała pierwsze niewyraźne wizje obłoku w kształcie ludzkiej postaci; towarzyszyły jej wtedy koleżanki z wioski. W 1916 r. Łucji i jej dwojgu kuzynom objawił się Anioł, który przedstawił się dzieciom jako Anioł Portugalii. Po pierwszym objawieniu Matki Boskiej, które miało miejsce 13 maja 1917 r., życie Łucji i jej kuzynów uległo wielkiej zmianie.

Proces beatyfikacyjny siostry Łucji znajduje się obecnie w bezpośredniej kompetencji Stolicy Apostolskiej i Ojca Świętego.

Arcybiskup Panamy będzie przewodniczył międzynarodowej pielgrzymce rocznicowej w październiku

Sanktuarium przygotowuje się do międzynarodowych pielgrzymek rocznicowych, które w tym roku duszpasterskim zapraszają pielgrzymów do dziękczynienia za życie w Bogu / Carmo Rodeia

Sanktuarium Fatimskie oczekuje, że w lecie do Cova da Iria przyjedzie wiele grup pielgrzymkowych

Po zakończeniu pandemii koronawirusa Sanktuarium Fatimskie podejmie na nowo normalną aktywność duszpasterską i będzie gotowe na przyjęcie grup pielgrzymów, którzy w tym roku przybędą do Cova da Iria, aby „dziękczynić za życie w Bogu”.

Międzynarodowej pielgrzymce rocznicowej w październiku, która zamknie cykl peregrynacji upamiętniających objawienia Matki Boskiej w Fatimie między majem a październikiem w 1917 r., będzie przewodniczył arcybiskup Panamy José Domingo Ulloa.

Abp Ulloa uczestniczył już w kilka razy w uroczystościach w Fatimie, ale nigdy nie przewodniczył międzynarodowej pielgrzymce rocznicowej. Ten panamski duchowny, stojący na czele stołecznej archidiecezji od 2010 r., był wielkim entuzjastą obecności fatimskiej figury pielgrzymującej nr 1 na ostatnich Światowych Dniach Młodzieży, których był koordynatorem.

Wybór dostojnika z Ameryki Łacińskiej ma służyć wzmocnieniu więzi między Kościołami dwóch tak odległych kontynentów i rzeczywistości. Ich zbliżenie leży bardzo na sercu Ojcu Świętemu Franciszkowi. Warto podkreślić, że w Ameryce Środkowej i Południowej pobożność maryjna jest niezwykle silna. Widać to w stałej i bardzo licznej obecności pielgrzymów z tego regionu świata w Cova da Iria. Tylko w 2019 r. w Sanktuarium Fatimskim odnotowano obecność 326 grup z Ameryki Łacińskiej; byli to

przede wszystkim posługujący się językiem portugalskim pątnicy z Brazylii.

Kolejnym duchownym zaproszonym do przewodniczenia pielgrzymce rocznicowej, którego obecność może w znaczący sposób przyczynić się do zbliżenia Kościołów Europy i Ameryki, jest biskup Edgar da Cunha z diecezji Fall River (USA). W diecezji tej mieszka duża wspólnota Portugalczyków pochodzących z Azorów (głównie z wyspy São Miguel). Bp Edgar da Cunha poprowadzi międzynarodową pielgrzymkę rocznicową w sierpniu, w której zawsze uczestniczy bardzo wielu emigrantów. Ten urodzony w Brazylii kapłan, odbył formację i studiował w Stanach Zjednoczonych. Potem został biskupem pomocniczym w diecezji Newark (leżącej na terenie stanu New Jersey), gdzie również mieszka wielu Portugalczyków, tym razem pochodzących głównie z kontynentalnej, środkowej i północnej części kraju.

Pielgrzymce wrześniowej, upamiętniającej piąte objawienie Matki Boskiej, będzie przewodniczył nowy nuncjusz apostolski w Lizbonie, włoski arcybiskup Ivo Scapolo. Ten watykański dyplomata, doktor prawa kanonicznego, jest przedstawicielem Stolicy Apostolskiej w Portugalii od niespełna roku.

Biskup pomocniczy Lizbony Américo Aguiar i biskup pomocniczy Porto Vitorino Soares, (dwaj najmłodszy biskupi w Episkopacie Portugalii) poprowadzą pielgrzymki rocznicowe w czerwcu i w lipcu.

Bp Américo Aguiar pochodzi z Porto, gdzie odbył formację i wykonywał posługę kapłańską. Świecenie biskupie przyjął w marcu 2019 r. Był dyrektorem Krajowego Sekretariatu ds. Komunikacji Społecznej Kościoła w Portugalii; nadal pełni funkcję przewodniczącego Rady Administracyjnej Radia *Renascença*. Jest również głównym koordynatorem Światowych Dni Młodzieży, które w 2022 r. odbędą się w Lizbonie.

Bp Vitorino Soares w latach 1984-1987 pracował w należącym do diecezji Porto Seminarium Dobrego Pasterza oraz w Wyższym Seminarium Duchownym tej diecezji (od 1989 do 1994). W latach 1987-1989 był również kapłanem wojskowym. Ponadto przez 10 lat (1989-1999) pełnił funkcję dyrektora diecezjalnego Sekretariatu ds. Młodzieży. W 2019 r. papież Franciszek mianował go biskupem pomocniczym Porto.

Pielgrzymce Dzieci, która (ze względu na liczbę, uczestniczących w niej małych pielgrzymów) jest jednym z największych i najważniejszych wydarzeń w Cova da Iria, będzie przewodniczył biskup José Ornelas z diecezji Setubal. Dawny Przełożony Generalny Zgromadzenia Księży Najświętszego Serca Jezusowego studiował na Uniwersytecie Katolickim w Porto, gdzie uzyskał doktorat z teologii biblijnej. Był formatorem w seminarium swojego zgromadzenia w miejscowości Alfragide i pełnił różne funkcje w portugalskiej prowincji sercan, prowadząc jednocześnie działalność naukową.

Obchody pielgrzymki rocznicowej w marcu odbyły się w Kaplicy Objawień

Uroczystościom przewodniczył ks. Vítor Coutinho, wicerektor Sanktuarium Fatimskiego / Cátia Filipe

W nietypowych okolicznościach w uroczystościach w Kaplicy Objawień uczestniczyło niewielu pielgrzymów

W związku z pandemią koronawirusa uroczystości pielgrzymki rocznicowej w dniu 13 marca odbyły się w Kaplicy Objawień. Eucharystii przewodniczył wicerektor Sanktuarium Fatimskiego ks. Vítor Coutinho, który w homilii mówił: „Kaplica Objawień to miejsce, w którym z ufnością doświadczamy, że całe nasze życie jest w rękach Boga; to miejsce, w którym Maryja z macierzyńską czułością mówi nam, że – bez względu na sytuację, w której znalazł się każdy z nas lub cała ludzkość – jesteśmy w dobrych rękach!”.

„Wszyscy przeżywamy chwile niepokoju, strachu, niepewności. To naturalne w sytuacji poważnych problemów zdrowotnych, w których obliczu stoimy; ale nawet w takiej sytuacji nie możemy przestać myśleć, że jesteśmy w dobrych rękach”, powiedział kapłan. Wyraził również nadzieję, że sprawowana w tym miejscu Eucharystia „wzmocni ufność w Bożą miłość, co nie zwalnia nikogo z odpowiedzialności za jego własne działania. Aby wszystko przebiegało dobrze, każdy musi robić swoje”.

Ks. Vítor Coutinho podkreślał, że „jednym z najtrudniejszych problemów jest poczucie osamotnienia albo opuszczenia, którego wszyscy teraz doświadczamy; trudno sprostać trudnościom, kiedy człowiek jest sam”. I przypomniał: „Jednym z najbardziej przejmujących fragmentów w opisie objawień jest gwarancja, jaką Matka Boska daje Łucji i każdemu człowiekowi: «Nie trać odwagi, nigdy cię nie opuszczę». Wystarczyłyby tylko te słowa, aby

uzasadnić Fatimę! Oto słyszymy, dowiadujemy się, że nie jesteśmy sami, że Matka Boga obiecuje być przy nas; zyskujemy pewność, że Bóg nie opuścił ludzi i że ma dla nas miejsce w swoim sercu; bez względu na okoliczności czy bieg życia – Bóg ma dla nas miejsce w swoim sercu! Nie jesteśmy sami, nie jesteśmy porzuceni w niedoli, nie zostaliśmy zapomniani w świecie bez duszy. Fatima przypomina nam, że zawsze jesteśmy otoczeni Jego opieką i troską”.

Nawiązując do sytuacji, w jakiej znalazł się obecnie cały świat, ks. Vítor Coutinho mówił dalej: „Epidemia sprawia, że czujemy się bezbronni i słabi, a to pomaga nam zrozumieć, że w rzeczywistości jesteśmy bardziej związani z innymi ludźmi niż nam się wydawało. Wi-

rus uzależnia nas od siebie i uświadamia nam wspólną słabość. Ten czas wymaga nowych działań, które mają sens tylko wtedy, jeżeli będziemy działać solidarnie i dbać o dobro innych. Przeżyjemy, jeżeli będziemy się troszczyć o siebie nawzajem”.

„Nauczmy się, jak przeżywać zagrożenia świadomie, w poczuciu braterstwa i solidarności, jak być odpowiedzialnym za drugiego człowieka”, zakończył ks. Coutinho.

Organizując uroczystości pielgrzymki marcowej w Kaplicy Objawień, Sanktuarium Fatimskie starało się sprostać wymogom chwili, mając przy tym na uwadze przede wszystkim bezpieczeństwo swoich pielgrzymów i współpracowników.

„Wszyscy przeżywamy chwile niepokoju, strachu, niepewności. To naturalne w sytuacji poważnych problemów zdrowotnych, w których obliczu stoimy; ale nawet w takiej sytuacji nie możemy przestać myśleć, że jesteśmy w dobrych rękach”

Pastuszkowie są przykładem dla społeczeństw dotkniętych swoistym „zaćmieniem Boga”

W setną rocznicę śmierci św. Hiacyncy odsłonięto tablicę pamiątkową w szpitalu Dona Estefânia w Lizbonie / Carmo Rodeia

Tablica pamiątkowa w szpitalu Dona Estefânia, gdzie zmarła najmłodsza widząca – ofiara epidemii grypy „hiszpanki”

20 lutego w Sanktuarium Fatimskim obchodzone liturgiczne święto św. Franciszka i Hiacyncy Marto, które w tym roku w sposób szczególnie poświęcone było Hiacyncie w związku z setną rocznicą jej śmierci. Eucharystii, sprawowanej w bazylice Trójcy Przenajświętszej, przewodniczył kardynał António Marto, ordynariusz diecezji Leirii-Fatimy, który znaczną część homilii poświęcił rozważaniu świadectwa życia widzających pastuszków. Kard. Marto mówił o wielkim znaczeniu miłości współczującej, która „wyraża się w gestach, działaniach i pomocy dla osób, które znalazły się w sytuacjach ostatecznych”. Wzywał też, abyśmy „wszyscy byli światłem tej miłości, która wyraża się troską: medyczną, psychologiczną, emocjonalną, duchową oraz konkretnym wsparciem; aby nikt nie był stłamszony przez życie pod pretekstem łagodzenia bólu”.

Kard. António Marto powiedział: „W czasach, kiedy świat przeżywa swego rodzaju «zaćmienie Boga», kiedy ludzie są wobec Niego obojętni, nie chcą Go znać i próbują żyć tak, jakby Bóg nie istniał – to prawdziwa zaraza, która trawi chrześcijańskie wspólnoty – Święta Hiacynca zaprasza nas do odkrywania, że sednem naszego życia duchowego jest Jezus Chrystus”. „Świadectwo Hiacyncy, tak proste i piękne, przemawia do nas! I uświadamia nam, że miłość do Jezusa jest początkiem, pełnią i zwieńczeniem naszej wiary, naszego chrześcijańskiego życia, bo to jest miłość, która nas w pełni angażuje”.

I dodał: „Bóg nie pozostawia nas samych, pociesza nas, dodaje nam sił, pomaga zrozumieć orędzie swego miłosierdzia, którego Święta Hiacynca nauczyła się i które rozumiała podczas swojego krótkiego życia.”

W lizbońskim szpitalu odsłonięto tablicę pamiątkową poświęconą Świętej Hiacyncie

W niedzielę 16 lutego w Sanktuarium Fatimskim zainaugurowano obchody ku czci Świę-

tych Franciszka i Hiacyncy Marto. W bazylice Matki Boskiej Różańcowej z Fatimy odbył się VI Koncert Upamiętniając Troje Pastuszków z Fatimy.

Uroczystości w dniu 19 lutego rozpoczęły się w Kaplicy Objawień modlitwą różańcową, po której nastąpiła procesja do bazyliki Matki Boskiej Różańcowej. Tam miało miejsce czuwanie przy grobach widzających, w którym udział wzięły setki pielgrzymów. Rozważania i modlitwy poświęcone były duchowości Świętej Hiacyncy.

W setną rocznicę śmierci Hiacyncy Marto w szpitalu Dona Estefânia w Lizbonie (w którym zmarła mała pastuska) odsłonięto tablicę pamiątkową, ufundowaną dzięki wsparciu Sanktuarium Fatimskiego i kapelarni szpitala. Tablica upamiętnia życie, duchowość i śmierć Świętej Hiacyncy. Dwa szklane panele i tablicę z brązu umieszczono w miejscu, gdzie widząca przebywała aż do śmierci. Umieszczono na nich napis: „Z tego miejsca 20.02.1920 r. odeszła do Nieba pastuska z Fatimy, Hiacynca Marto, której objawiła się Matka Boska”.

W 1918 r. Hiacynca padła ofiarą epidemii grypy „hiszpanki”. Rok później, w kwietniu 1919 r., była świadkiem śmierci swojego brata Franciszka. Najmłodsza widząca była leczona w szpitalu w Ourém, gdzie odwiedziła ją Łucja, która napisała potem, że jej mała kuzynka „była szczęśliwa, bo mogła ofiarować swoje cierpienie Bogu”.

W styczniu 1920 r. Hiacyncę Marto zawieziono do Lizbony, do szpitala Dona Estefânia. Zmarła tam 20 lutego 1920 r. 1 maja 1951 r. jej doczesne szczątki złożono w bazylice Matki Boskiej Różańcowej w Sanktuarium Fatimskim.

Świętą Hiacyncę stawiano za wzór współczucia dla społeczeństwa, w którym ludzie najłatwiej są odrzucani

„Wierzę, że Przenajświętsza Dziewica Maryja przyniesie nam pociechę i siłę do przezwyciężenia trudności”, mówi koordynator peregrynacji figury w Nikaragui

25 stycznia fatimską figurę pielgrzymującą nr 6 powitano w katedrze metropolitalnej w Managui / Carmo Rodeia

Rok 2020 jest w tym kraju Ameryki Środkowej Rokiem Świętym poświęconym Maryi

25 stycznia 2020 r. w katedrze metropolitalnej w Managui zainaugurowano peregrynację wizerunku Matki Boskiej Fatimskiej w Nikaragui. W czasie, trwającej półtora roku, podróży figura pielgrzymująca nr 6 odwiedzi cały kraj.

21 stycznia, podczas symbolicznej uroczystości w Fatimie, dyrektor Departamentu ds. Liturgii Sanktuarium Fatimskiego ksiądz Joaquim Ganhão przekazał figurę przedstawicielom komitetu organizacyjnego pielgrzymki. W skład komitetu, nazwanego „Misja Fatima-Nikaragua”, wchodzi przede wszystkim księża i osoby świeckie z położonej na północy kraju diecezji Jinotega. Kapelan Sanktuarium Fatimskiego wyraził pragnienie, aby te pielgrzymka „otworzyła ludzkie serca i była dla narodu nikaraguańskiego czasem podążania za przykładem życia pastuszków; aby wierni w Nikaragui bez lęku powierzali się Bogu, a w Niepokalanym Sercu Maryi znaleźli «drogę i ucieczkę, która ich doprowadzi do Boga»”. I dodał: „Chcilibyśmy, żeby nasza Matka z Nieba przyniosła do każdego miejsca w Nikaragui pokój, wiarę i radość płynącą z Ewangelii. Niech Maryja zainspiruje wszystkich – kapłanów i świeckich, rodziny, dzieci, ludzi starszych i chorych – i niech obdarzy każdego swoim macierzyńskim błogosławieństwem”. Krótką uroczystość zakończono jubileuszową modlitwą poświęcenia.

Jest to pierwsza podróż figury z Fatimy do tego, położonego w Ameryce Środkowej, kraju. W 1982 r. podejmowano próby zorganizowania pielgrzymki do Nikaragui, ale czynniki zewnętrzne (niezwiązane z Kościołem) przeszkodziły w realizacji tych planów. Jednak autorzy pomysłu nigdy z niego nie zrezygnowali.

Pielgrzymka będzie trwała od stycznia 2020 do lipca 2021 roku i obejmie 360 parafii w dziewięciu diecezjach Nikaragui.

„Jest to pielgrzymka narodowa, zaaprobowana przez Konferencję Episkopatu

Nikaragui, mająca również poparcie Watykanu – papież udzielił nam przywileju odpustu zupełnego na czas jej trwania”, mówił szef „Misji Fatima-Nikaragua” Norlan Herrera Blandón na spotkaniu w Sali Prasowej Sanktuarium Fatimskiego.

W dalszej części swojej wypowiedzi przedstawiciel nikaraguańskich organizatorów peregrynacji powiedział: „Sytuacja społeczna i polityczna w naszym kraju jest bardzo trudna. Brakuje nam nadziei. Nikaragua bardzo potrzebuje tej pielgrzymki. Niech Przenajświętsza Dziewica Maryja przyniesie sercom ludzi pociechę i pokój”. I dodał: „Będziemy upowszechniać podstawowe, fundamentalne treści orędzia fatimskiego: nawrócenie i pojednanie oraz praktykę adoracji eucharystycznej. Nikaragua będzie się też żarliwie modliła o pokój na

świecie. Już teraz prowadzimy katechezy maryjne, które stanowią przygotowanie do pielgrzymki”.

Hasło pielgrzymki brzmi: „Maryja – Królowa naszej Ojczyzny, Królowa Pokoju”. Figura Matki Boskiej Fatimskiej odwiedzi m.in. więzienia, szpitale, domy opieki dla osób starszych oraz szkoły i uczelnie, a także klasztory i domy zakonne. Podczas nabożeństw odbędą się procesje ze świecami, które – jak mówi Norlan Herrera Blandón z diecezji Jinotega – „z pewnością dotrą takich miejsc, w których jeszcze niedawno trudno było sobie wyobrazić obecność figury z Fatimy”.

Gość z Ameryki Środkowej zakończył swoją wypowiedź słowami: „W Nikaragui ludzie mają bardzo silną wiarę w Maryję, dlatego sadzę, że przyniesie im Ona pocieszenie, którego tak bardzo oczekują i potrzebują. W diecezji Jinotega dobrze wiemy, co to jest wojna i jakie są jej konsekwencje. Przenajświętsza Dziewica przybywa do nas i drzwi są otwarte na oścież; to, co nie udało się w 1982 roku, udało się teraz”.

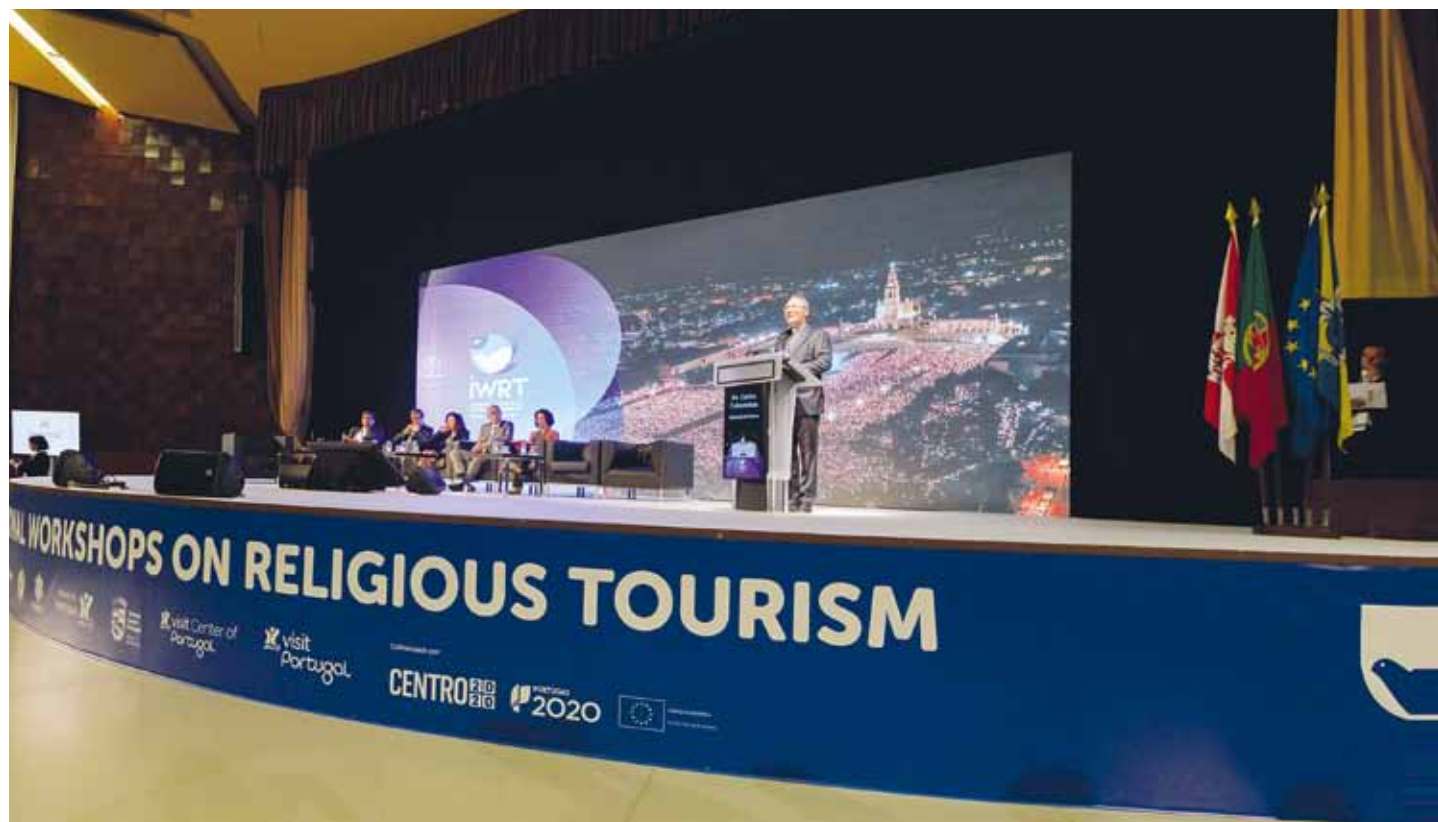
Peregrynacja w Nikaragui to jedna z wielu tegorocznych podróży fatimskiej figury pielgrzymującej, zwanej „ambasadorką pokoju”. Poza tym w 2020 r. wizerunki z Fatimy odwiedzą m.in. Argentynę, Chile, Stany Zjednoczone, Włochy, Brazylię, Hiszpanię oraz wiele miejscowości w Portugalii. Pielgrzymki zaplanowano na cały rok, ale najwięcej odbędzie się między majem a lipcem.

Na prośbę wiernych Konferencja Episkopatu Nikaragui wysłała figurę pielgrzymującą Matki Boskiej Fatimskiej do wszystkich diecezji kraju

W Centrum Pastoralnym Pawła VI odbył się VIII Międzynarodowy Workshop Turystyki Religijnej

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele 46 krajów / Cátia Filipe

Fatima jest jednym z najliczniej odwiedzanych sanktuariów maryjnych na świecie

5 i 6 marca w Centrum Pastoralnym Pawła VI w Fatimie odbył się VIII Międzynarodowy Workshop Turystyki Religijnej, którego organizatorami byli: Stowarzyszenie Przedsiębiorców Ourém-Fatima, władze miejskie Ourém i Guardy oraz Sanktuarium Fatimskie.

Uczestników konferencji powitał rektor Sanktuarium Fatimskiego ks. Carlos Cabecinhas. Kapłan odpowiedzialny za funkcjonowanie tego ważnego maryjnego sanktuarium powiedział do zgromadzonych: „Żyjemy w globalnym świecie, w którym Fatima również stała się rzeczywistością globalną. Pokazuje to wydarzenie, które nas tu gromadzi. Na przestrzeni wieku, który minął od objawień, Fatima ze zjawiska lokalnego stała się fenomenem globalnym. Do tej szybkiej przemiany przyczyniło się wiele różnych czynników, w tym wizyty najwyższych dostojników Kościoła”.

Rektor Sanktuarium Fatimskiego mówił także: „Dbamy o popularyzowanie Fatimy jako ważnej destynacji turystyki religijnej. To spotkanie, które odbywa się tu już po raz ósmy, świadczy o uniwersalnym wymiarze Fatimy, a to nakłada nas określoną odpowiedzialność”.

Ks. Cabecinhas odniósł się również do przyszłości: „Wydarzeniem, które bez wątpienia przywiedzie do Fatimy wielu gości,

będą Światowe Dni Młodzieży 2022. Odbędą się one w Lizbonie. Będzie to ogólnoświatowe spotkanie, w którym udział wezmą młodzi ludzie ze wszystkich kontynentów. To wyjątkowa okazja, aby gościć tę młodzież i pozostawić w nich pragnienie powrotu”. Rektor zapewnił, że program duszpasterski Sanktuarium Fatimskiego na najbliższe dwa lata „będzie nakierowany na to wydarzenie i tematy zaproponowane już przez Ojca Świętego oraz na szeroko rozumiany rozwój duszpasterstwa młodzieży”.

Głównym celem VIII Międzynarodowego Workshopu Turystyki Religijnej jest umożliwienie jego uczestnikom spotkań biznesowych, międzynarodowa promocja Portugalii jako ważnej destynacji turystyki religijnej oraz podkreślenie znaczenia turystyki religijnej jako istotnego sektora turystyki światowej.

W spotkaniu uczestniczyło kilkaset osób, w tym 150 gości z 46 krajów, 150 przedstawicieli firm portugalskich oraz 40 wystawców, reprezentujących szeroko rozumiany sektor turystyki religijnej.

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele prawie 50 krajów

28 stycznia Fatimę odwiedził Przewodniczący Rady Narodowej Słowacji Andrej Danko. W Sanktuarium Fatimskim gościa przyjął ks. Miguel Sottomayor.

Podczas spotkania kapelan Sanktuarium mówił o globalnym znaczeniu Fatimy jako miejsca, „które należy nie tylko do Portugalii, ale do całego świata. Dlatego, odpowiadając na wyrażoną tu prośbę Matki Boskiej, w Cova da Iria codziennie modlimy się o pokój”.

„Obchody stulecia objawień w 2017 r. sprawiły, że Fatima stała się znana na całym świecie, ale przede wszystkim pokazały, że przekazane tu orędzie jest nadal bardzo aktualne”, dodał ks. Sottomayor.

Po spotkaniu słowacka delegacja zwiedziła Sanktuarium Fatimskie.

4 lutego Sanktuarium Fatimskie odwiedził Petr Selep, ambasador Republiki Czeskiej w Portugalii.

W imieniu władz Sanktuarium gościa przyjął wicerektor ks. Vítor Coutinho. Krótkie spotkanie zdominował temat pokoju; mówiono również o historycznych związkach Czech i Portugalii, szczególnie w okresie po upadku Muru Berlińskiego.

„Fatima była zawsze światłem nadziei na burzenie murów. Dlatego narody Europy Wschodniej odczuwają szczególną wdzięczność, która prowadzi je do Cova da Iria”, powiedział wicerektor Sanktuarium Fatimskiego.

Prowadzone przez rotarian dzieła to przykład „widzialnego oblicza Boga”

Kard. António Marto o znaczeniu rotarian dla promocji kultury spotkania we współczesnym świecie

Ordynariusz diecezji Leirii-Fatimy przyjął przewodniczącego *Rotary International* podczas jego wizyty w Sanktuarium Fatimskim / Carmo Rodeia

11 lutego 2020 r. Sanktuarium Fatimskie odwiedziła międzynarodowa delegacja klubów *Rotary* z przewodniczącym *Rotary International* Amerykaninem Markiem D. Maloneyem. Wśród przedstawicieli różnych krajów znaleźli się między innymi czterej gubernatorzy dystryktów rotariańskich z Hiszpanii i Portugalii. W Cova da Iria delegacja zwiedziła miejsca kultu oraz muzea.

Gości przyjął kardynał António Marto, który działalność rotarian nazwał „wyrazem kultury spotkania i solidarności, niezwykle potrzebnej w naszym, tak bardzo podzielonym świecie”.

Ordynariusz diecezji Leirii-Fatimy mówił dalej: „Współczesny świat jest pogrążony w kulturze obojętności, dlatego tak bardzo potrzebni są ludzie, którzy budują mosty. Rotarianie są przykładem kultury spotkania”. Podkreślił jeszcze „znaczenie owych mostów dla budowania pokoju, który jest jedną z najważniejszych treści orędzia fatimskiego”.

Mark D. Maloney, który od zeszłego roku stoi na czele *Rotary International*, podziękował kardynałowi Marto za jego słowa oraz przypomniał, że celem działalności organizacji jest promowanie idei spotkania i łączenia ludzi.

Przewodniczący *Rotary International* podkreślił: „Podczas wizyty w Sanktuarium wzruszyło mnie to, w jaki sposób Matka Boska Fatimska jednoczy ludzi z całego świata. My – a jest nas 1,2 mln – jesteśmy gotowi temu służyć, chcemy działać na rzecz idei spotkania”. M. D. Maloney wspominał również, że priorytetem klubów rotariańskich jest pomoc regionom biednym, peryferyjnym i borykającym się z trudnościami: „Właśnie wróciłem z Egiptu, gdzie wspieramy wiele kompletnie opuszczonych wspólnot; w przyszłym miesiącu odwiedzimy obóz uchodźców w Turcji. Rotarianie są bardzo skupieni na czynieniu dobra i zaprowadzaniu pokoju”.

Rotary International to światowe stowarzyszenie klubów *Rotary*. Gromadzą one wolontariuszy, którzy odznaczając się wysokimi wartościami etycznymi, niosą pomoc humanitarną potrzebującym i działają na rzecz globalnego pokoju. Na świecie działa ponad 34 tysiące klubów *Rotary*, które zrzeszają około 1,2 mln członków z 200 krajów. Organizacja ta powstała w 1905 r w Chicago (Stany Zjednoczone) z inicjatywy Paula Percy'ego Harrisa.

Priorytetem działalności rotarian są zapomniane i peryferyjne rejony świata

22 kraje przyłączyły się do aktu poświęcenia Portugalii i Hiszpanii Najświętszemu Sercu Jezusa i Niepokalanemu Sercu Maryi

„W tej wyjątkowej godzinie pełnej cierpienia, przyjmij tych, którzy odchodzą, dodawaj otuchy tym, którzy się Tobie poświęcają, odnow wszechświat i ludzkość” / Carmo Rodeia

25 marca kardynał António Marto przewodniczył w Fatimie uroczystemu poświęceniu Portugalii i Hiszpanii Najświętszemu Sercu Jezusa i Niepokalanemu Sercu Maryi. W akcie ofiarowania błagano o opiekę i wsparcie w trudnych czasach spowodowanych przez pandemię koronawirusa.

W uroczystość Zwiastowania Pańskiego, które uczyniło Maryję Matką Jezusa, biskupi portugalscy i hiszpańscy prosili Ją o wstawienie w intencji „bezpośrednich i pośrednich ofiar pandemii, która dotyka świat; pracowników służby zdrowia, niezamordowanych w niesieniu pomocy chorym; rządzących, w ich wysiłkach mających na celu znalezienie odpowiednich rozwiązań; a także nas wszystkich i naszych rodzin”.

„Kościół pielgrzymujący na ziemi, Twój lud żyjący w Portugalii i w Hiszpanii, spogląda na ranę w Twym otwartym boku, źródło naszego zbawienia, i błaga: w tej wyjątkowej godzinie pełnej cierpienia wspomagaj Twój Kościół, bądź natchnieniem dla rządzących narodami, wsłuchuj się w głosy ubogich i cierpiących,

wspieraj pokornych i uciśnionych, uzdrawiaj chorych i grzeszników, podnoś na duchu przygnębionych i zniechęconych, przywracaj wolność jeńcom i więźniom, i wybaw nas od pandemii, która nas dotyka”, mówił kardynał António Marto w akcie poświęcenia Portugalii i Hiszpanii, do którego dołączyły się: Albania, Boliwia, Dominikana, Gwatemala, Indie, Kenia, Kolumbia, Kostaryka, Kuba, Meksyk, Mołdawia, Nikaragua, Panama, Paragwaj, Peru, Polska, Rumunia, Słowacja, Timor Wschodni i Węgry – kraje blisko związane z Fatimą i jej orędziem.

Kard. Marto, klęcząc przed figurą Maryi, czczoną w Kaplicy Objawień (którą z tej okazji przeniesiono do bazyliki Matki Boskiej Różańcowej z Fatimy) przywołał świętych pastuszków, których doczesne szczątki pochowane są w tej świątyni. Przypomnijmy, że mali widzcy także byli ofiarami pandemii grypy, a święta Hiacynta (której setną rocznicę śmierci obchodzimy w tym roku) ostatnie chwile życia spędziła w szpitalu i doświadczyła tam ogromnej samotności.

Poświęcenie Kościoła w Portugalii i w Hiszpanii Najświętszemu Sercu Jezusa i Niepokalanemu Sercu Maryi Sanktuarium Fatimskie, Bazylika Matki Boskiej Różańcowej, 25 marca 2020

Najświętsze Serce Jezusa, Lekarzu ludzkich dusz,

Synu umiłowany, miłosierne Oblicze Ojca!
Kościół pielgrzymujący na ziemi,
Twój lud żyjący w Portugalii i w Hiszpanii,
spogląda na ranę w Twym otwartym boku, źródło naszego zbawienia,
i błaga:

— w tej wyjątkowej godzinie pełnej cierpienia
wspomagaj Twój Kościół,
bądź natchnieniem dla rządzących narodami,
wsłuchuj się w głosy ubogich i cierpiących,
wspieraj pokornych i uciśnionych,
uzdrawiaj chorych i grzeszników,
podnoś na duchu przygnębionych i zniechęconych,
przywracaj wolność jeńcom i więźniom
i wybaw nas od pandemii, która nas dotyka.

Najświętsze Serce Jezusa, Lekarzu ludzkich dusz,

wyniesiony na wyżyny Krzyża, dotknięty przez ucznia w Wieczerniku!
Kościół pielgrzymujący na ziemi,
Twój lud żyjący w Portugalii i w Hiszpanii,
widzi w Tobie obraz czulego uścisku Ojca wobec ludzkości.
Ten uścisk pragniemy – w Duchu Miłości – przekazać sobie nawzajem,
jak to polecałeś uczniom przy umywaniu nóg, i błagamy:

— w tej wyjątkowej godzinie pełnej cierpienia,
wspieraj dzieci, osoby starsze i najsłabszych,
pocieszaj lekarzy, pielęgniarki, pracowników służby zdrowia i opiekunów-
wolontariuszy,
umacniaj rodziny i wzmacniaj w nas poczucie obywatelskiej powinności

i solidarności,
bądź światłem dla umierających,
powitaj umarłych w swoim Królestwie,
chroni nas od wszelkiego zła
i wybaw nas od pandemii, która nas dotyka.

Najświętsze Serce Jezusa, Lekarzu ludzkich dusz, Synu Przenajświętszej Dziewicy Maryi!

Przez Serce Twej Matki,
której oddajemy Kościół pielgrzymujący na ziemi,
narody Portugalii, Hiszpanii i tak wielu innych krajów,
które od wieków są Twoje,
proszą dziś: przyjmij zawierzenie Twego Kościoła.
W świetle Twojego zmartwychwstania, objawionym tu trojgu dzieciom
jako ucieczka i droga prowadząca do Twego Serca,
poświęcamy się Twemu Przenajświętszemu Sercu
i oddajemy Kościół w opiekę Niepokalanemu Sercu Maryi.
Przenajświętsza Dziewico Maryjo, Pani Różańcowa z Fatimy,
Bądź Uzdrawieniem Chorych i Ucieczką dla uczniów Chrystusa,
zrodzonych pod Krzyżem Jego miłości.

Niepokalane Serce Maryi, któremu się zawierzamy:

— w tej wyjątkowej godzinie pełnej cierpienia,
przyjmij tych, którzy odchodzą,
dodawaj otuchy tym, którzy się Tobie poświęcają,
odnow wszechświat i ludzkość.

Amen.

Nowe inicjatywy dotyczące przyjmowania pielgrzymów w Fatimie

Przedstawiciele Sanktuarium Fatimskiego uczestniczyli w spotkaniu Stowarzyszenia Rektorów Sanktuariów we Francji / Cátia Filipe

Przedstawiciele Sanktuarium Fatimskiego uczestniczyli w dorocznym spotkaniu Stowarzyszenia Rektorów Sanktuariów, które od 27 do 29 stycznia odbywało się w Paray-le-Monial (Francja).

Uczestnicy spotkania, poświęconego tematowi „Sanktuaria i nowa ewangelizacja”, przedstawili wystąpienia prezentujące różne inicjatywy, jakie sanktuaria podejmują w kontekście nowej ewangelizacji.

Także reprezentanci Sanktuarium Fatimskiego mówili o nowych propozycjach dotyczących przyjmowania pielgrzymów, a szczególnie młodzieży i osób niepełnosprawnych. Poruszono zagadnienia ożywienia wolontariatu oraz wysiłków na rzecz lepszego odczytywania potrzeb pielgrzymów odwiedzających Fatimę.

Ponieważ tegoroczne spotkanie odbyło się w Sanktuarium Najświętszego Serca Jezu-

skiego w Paray-le-Monial jego uczestnicy rozważali różne aspekty duchowości chrześcijańskiej w świetle doświadczenia Bożego miłosierdzia oraz przejawy pobożności do Najświętszego Serca Pana Jezusa.

Do Stowarzyszenia Rektorów Sanktuariów należą przedstawiciele katolickich sanktuariów z Francji, a także z Belgii, Szwajcarii, Libanu oraz Portugalii. Stowarzyszenie – którego plenarne posiedzenie odbywa się co roku w styczniu – jest platformą refleksji i wymiany doświadczeń, mającą na celu realizowanie najważniejszej misji sanktuariów, jaką jest przyjmowanie pielgrzymów i ewangelizacja.

Przypomnijmy, że Fatima była gospodarzem takiego spotkania w roku 2017 r., w którym obchodzono setną rocznicę objawień w Cova da Iria; wzięło w nim udział około 150 osób.

Fatima to bardzo gościnne miejsce!

W Rzymie odbyło się zebranie planarne *Coordinamento Nazionale Pellegrinaggi Italiani*

Przedstawiciele Sanktuarium Fatimskiego zaprezentowali hasło roku duszpasterskiego: „Czas łaski i miłosierdzia: dziękczynienie za życie w Bogu” / Cátia Filipe

28 stycznia w Rzymie odbyło się zebranie plenarne *Coordinamento Nazionale Pellegrinaggi Italiani*. Na spotkaniu we Włoszech Sanktuarium Fatimskie reprezentowali ks. Joaquim Ganhão, stojący na czele Departamentu ds. Liturgii oraz Madalena Jesus, szefowa Departamentu ds. Pielgrzymów. Ich wystąpienie poświęcone było tematowi zaproponowanemu pielgrzymom fatimskim na rok duszpasterski 2019/2020: „Czas łaski i miłosierdzia: dziękczynienie za życie w Bogu”.

W krótkim wystąpieniu omówiono niektóre inicjatywy i wydarzenia, zaplanowane na ten rok oraz związane z nimi zagadnienia i tematy: świętość jako powołanie człowieka ochrzczonego, życie chrześcijańskie jako życie w Bogu, nawrócenie jako ponowne skoncentrowanie życia na Bogu, świętość w czasach współczesnych, różne wymiary duchowości chrześcijańskiej w świetle orędzia fatimskiego, doświadczenie łaski jako doświadczenie świętości Boga, Sanktuarium jako przestrzeń spotkania z Bogiem, doświadczenie miłosierdzia Bożego jako zaproszenie do życia z Bogiem, Fatima jako szkoła świętości oraz Franciszek jako wzór świętości, Hiacynta jako wzór świętości i Łucja jako wzór świętości.

W tym roku jednym z głównych wydarzeń

będą obchody stulecie powstania pierwszej figury Matki Boskiej Fatimskiej. Przedstawiciele Sanktuarium w Cova da Iria podkreślali, że „wizerunek ten, tak niezwykle ważny dla pielgrzymów, jest nie tylko symbolem Fatimy, ale jedną z najbardziej znaczących maryjnych ikon współczesnego katolicyzmu”.

Szef Departamentu ds. Liturgii i szefowa Departamentu ds. Pielgrzymów przypomnieli, że Fatima jest „szkołą świętości”, w której można poznać drogę ku świętości wzorowaną na życiu widzających. Świętość nie jest bowiem niedostępna dla dzieci, a w krótkiej historii losów pastuszków świętość przyjmuje oblicze rodzinne, bliskie i ponad wszystko możliwe do osiągnięcia dla każdego”.

Coordinamento Nazionale Pellegrinaggi Italiani to stowarzyszenie, do którego należą wszystkie ważne instytucje i osoby

odpowiedzialne za organizację włoskich pielgrzymek. Instytucja ta posiada kilka komisji, których zadaniem jest analiza doświadczeń i tworzenie nowych rozwiązań dla pielgrzymek i turystyki religijnej, postrzeganych w chrześcijańskiej perspektywie jako podróże wiary oraz działanie na rzecz usprawniania relacji pomiędzy organizatorami pielgrzymek a sanktuariami oraz agencjami turystycznymi i hotelarzami.

Włosi są trzecią, co do liczebności (po Portugalczykach i Hiszpanach), europejską nacją pielgrzymującą do Cova da Iria

6,3 mln pielgrzymów odwiedziło Fatimę w 2019 roku

Statystyki wskazują ustabilizowany poziom odwiedzin Sanktuarium po stuleciu objawień / Carmo Rodeia

Najwięcej pielgrzymów uczestniczy w wielkich międzynarodowych pielgrzymkach rocznicowych

Statystyki przedstawione przez Sanktuarium Fatimskie pod koniec roku duszpasterskiego 2018/2019 mówią o 6,3 mln pielgrzymów, uczestniczących w uroczystościach oficjalnego programu Sanktuarium oraz w nabożeństwach prywatnych (których było ponad 10 tysięcy).

Dane potwierdzają, że od czasu zakończenia obchodów stulecia objawień do Cova da Iria przybywa mniej więcej stała liczba pątników, zarówno w grupach zorganizowanych (zgłoszonych w Departamencie ds. Przyjmowania Pielgrzymów), jak i w sposób mniej formalny. Pielgrzymi oraz turyści indywidualni sprawiają, że każdego dnia rzeczywista liczba osób odwiedzających Fatimę jest znacznie większa niż dane odnotowywane przez Sanktuarium. Zarówno w przypadku pielgrzymek grupowych, jak i indywidualnych widoczny jest lekki spadek w stosunku do roku 2018. Jest to zjawisko, którego można było oczekiwać po *boomie* związanym ze stuleciem objawień, kiedy liczba pątników sięgnęła prawie dziesięciu milionów.

W minionym roku zgłoszono 4384 pielgrzymki, z czego 65% stanowiły grupy zagraniczne (2854). Departament ds. Przyjmowania Pielgrzymów zarejestrował także 1530 grup z Portugalii. W przytłaczającej większości były one organizowane przez ruchy religijne i diecezje, a Portugalczycy stanowili 79,8% zgłoszonych pielgrzymów (ponad 500 tysięcy). W 2019 r. najwięcej grup zagranicznych pochodziło z Hiszpanii

(565), Włoch (340) i Polski (254). Warto podkreślić, że były to bardzo liczne peregrynacje i tylko z tych trzech krajów do Cova da Iria przyjechało 58 tysięcy pielgrzymów (na 126 tysięcy zarejestrowanych cudzoziemców). Uwagę zwraca również wzrost liczby pątników azjatyckich. Już od roku 2016 (poprzedzającego setną rocznicę objawień) Sanktuarium dostrzega wielkie zainteresowanie Fatimą wśród wiernych z Azji i odpowiada na nie zapraszając azjatyckich hierarchów Kościoła do przewodniczenia międzynarodowym pielgrzymkom rocznicowym. Przypomnijmy, że w 2019 r. pielgrzymce w maju przewodniczył kardynał Tagle z Filipin, a w październiku – kardynał Soo-jung z Korei Południowej. W tym kontekście na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że w zeszłym roku do Cova da Iria przyjechało 477 grup z Azji, w tym 116 z Korei Południowej i 99 z Filipin.

Najmniej pielgrzymek zorganizowanych (szczególnie z Portugalii) przybywa do Fatimy w styczniu i lutym; w tym czasie w Sanktuarium zarejestrowano odpowiednio tylko 30 i 47 grup. Grupy zagraniczne najrzadziej odwiedzają Fatimę w grudniu (szczególnie w okresie Świąt Bożego Narodzenia) i w styczniu. Z kolei najwięcej peregrynacji z innych krajów uczestniczy w znanych w całym katolickim świecie wielkich pielgrzymkach w maju i w październiku, związanych z pierwszym i ostatnim objawieniem Maryi w Cova da Iria. Natomiast Portugalczycy najchętniej wybierają wrzesień, kiedy odby-

wa się m.in. coraz bardziej liczna z roku na rok Narodowa Pielgrzymka Motocyklistów. We wrześniu minionego roku zarejestrowano ponad 157 tysięcy pielgrzymów, w tym 163 grupy zorganizowane.

Poza udziałem w nabożeństwach pątnicy przybywający do Cova da Iria, korzystają z dostępnej w Sanktuarium oferty kulturalnej: uczestniczą w koncertach, odwiedzają muzea i wystawy poświęcone historii objawień i orędziu fatimskiemu.

Ponad 1,2 mln pielgrzymów odwiedziło wystawę stałą *Fatima Światło i Pokój* w Muzeum Sanktuarium, Dom-Muzeum w Aljustrel, domy, w których urodzili się Franciszek i Hiacynta Marto oraz Łucja dos Santos, a także wystawę czasową *Capela Mundi*, która upamiętniała stulecie budowy Kaplicy Objawień. Warto podkreślić, że była to najliczniej odwiedzana wystawa czasowa w historii Sanktuarium – zobaczyło ją 310 tysięcy osób (o 36% więcej niż poprzednią ekspozycję). Także dom rodziny dos Santos, w którym urodziła się najstarsza z widzających, gościł prawie 500 tysięcy zwiedzających tj. o 17% więcej niż rok wcześniej. Wzrost zainteresowania pielgrzymów życiem siostry Łucji jest zapewne związany z prowadzonym obecnie w Rzymie procesem beatyfikacyjnym, którego zakończenia oczekuje się w nieodległej przyszłości.

Najczęściej odwiedzanymi przez pielgrzymów miejscami w Sanktuarium Fatimskim pozostają Kaplica Objawień, Plac Modlitwy oraz obie bazyliki.

Dzięki jednemu kliknięciu Oficjalny Sklep Sanktuarium dostępny „na odległość”

Pielgrzymi mogą kupować oficjalne produkty Sanktuarium Fatimskiego na stronie www.store.fatima.pt / Carmo Rodeia

W związku z wprowadzonym w Portugalii stanem wyjątkowym, spowodowanym przez epidemię koronawirusa, od 14 marca wszystkie sklepy prowadzone przez Sanktuarium Fatimskie zostały zamknięte. Jedyną dostępną obecnie formą usług handlowych jest sprzedaż *online*, dzięki której można kupić oficjalne artykuły Sanktuarium, w tym m.in. różaniec Sanktuarium Fatimskiego oraz figurkę Świętej Hiacynty Marto (która pojawiła się w sprzedaży z okazji, obchodzonej w lutym tego roku, setnej rocznicy śmierci widzącej). W Oficjalnym Sklepie Internetowym Sanktuarium, dostępnym na stronie www.store.fatima.pt, pielgrzymi mogą kupić artykuły religijne, rzeźby, książki, szaty liturgiczne oraz inne towary związane z wydarzeniami i kultem fatimskim, które można wybierać z aktualizowanego na bieżąco katalogu zawierającego ponad tysiąc artykułów. Aby dokonać zakupu *online*, należy zarejestrować się i założyć bezpłatne konto klienta. Umożliwi to dostęp do szybszej realizacji zakupów, konsultacji dotyczących zamówień oraz aktualizacji ich statusu. Zamówienia można również składać dzwoniąc pod numer +351 249 539690 lub

LOJA OFICIAL
SANTUÁRIO
DE FÁTIMA
SHRINE OF FATIMA
OFFICIAL STORE

wysyłając e-mail na adres: store@fatima.pt (wiadomość musi zawierać wskazówki dotyczące dostawy). Oficjalny Sklep Sanktuarium realizuje zamówienia w miarę dostępności towaru. W przypadku, gdy dany produkt jest niedostępny Oficjalny Sklep Sanktuarium zobowiązuje się poinformować o tym kupującego tak szybko, jak to będzie możliwe, ale w terminie nie dłuższym niż 30 dni od daty złożenia zamówienia.

Wszystkie przesyłki zostaną doręczone pod adres wskazany przez kupującego, zgodnie z obszarem i/lub opcją klienta; mogą być one wysyłane pocztą zwykłą lub ekspresową. Realizacja dostawy rozpoczyna się od momentu otrzymania przez Sklep zapłaty za zamówienie. Zamówienia złożone w weekendy i święta są realizowane w pierwszym dniu roboczym. W przypadku przesyłek krajowych do regionów autonomicznych Portugalii czas dostawy może ulec wydłużeniu w zależności od możliwości transportu. Za zakupy w Oficjalnym Sklepie Sanktuarium można płacić kartą kredytową (Visa, Mastercard, American Express i Discover) oraz używając płatności Multibanco, MB Way lub Paypal.

Oficjalny Sklep Internetowy to kolejna usługa, jaką Sanktuarium Fatimskie udostępnia swoim pielgrzymom w czasie pandemii, kiedy zalecana izolacja społeczna uniemożliwia przyjazd do Cova da Iria. Zakupu towarów z Oficjalnego Sklepu Internetowego można też dokonać *online* przez stronę internetową Sanktuarium – www.fatima.pt. Wszystkie informacje dotyczące procedur są dostępne w siedmiu oficjalnych językach Sanktuarium Fatimskiego.

**FÁTIMA
LUZ
E PAZ**

Dyrektor: Ks. Carlos Cabecinhas * **Wydawca i redakcja:** Sanktuarium Matki Boskiej Różańcowej w Fatimie **Płatnik nr.** 500 746 699 * **Adres:** Santuário de Fátima – Rua de Santa Isabel, 360 – 2495-424 FÁTIMA tel.: +351 249 539 600 * Fax: +351 249 539 668 * Email: press@fatima.pt * www.fatima.pt * **Druk:** Gráfica Almondina – Torres Novas * **Egzemplarz obowiązkowy:** 210 650/04 * **ISSN:** 1647-2438 * Zwolnione z rejestru E.R.C. na mocy dekretu 8/99 z 9 czerwca – art. 12, paragraf 1, podpunkt a).

BEZPŁATNA PRENUMERATA ROCZNA = 4 NUMERY

Wyślij swoje zamówienie na subskrypcję na adres: assinaturas@fatima.pt

Zaznacz język, w jakim chcesz otrzymywać czasopismo: niemiecki, hiszpański, francuski, angielski, włoski, polski, portugalski.

Dla zainteresowanych darowizną na wsparcie publikacji: Przelew bankowy krajowy (Millenium BCP) NIB: 0033 0000 50032983248 05

Przelew bankowy międzynarodowy IBAN: PT50 0033 0000 5003 2983 2480 5 BIC/SWIFT: BCOMPTPL

Czek lub przekaz pocztowy: Santuário de Nossa Senhora

de Fátima, Rua de Santa Isabel, 360 – 2495-424 FÁTIMA-PORTUGAL

Pomóż nam rozpowszechnić orędzie Matki Boskiej poprzez czasopismo „Fatima Światło i Pokój”!

Informacje zawarte w niniejszym biuletynie mogą być dowolnie wykorzystywane. Przy ich wykorzystaniu należy podać źródło oraz autora (jeśli tekst jest podpisany).